

GRAČANICA, Bosna Hersek

Gračanica Belediyesi • Tuzla kantonu • Bosna-Hersek Federasyonu

Gračanica şehri küçük Sokolusa nehrin havzasında, Spreča nehrin ova kenarında ve Gračanica Belediyesi'nin ortasında bulunmaktadır. Öte yandan Gračanica Belediyesi, Spreča nehrin alt akıntısında bulunan Spreča ovasının kuzey tarafında, Trebava dağın güney ve güney doğu etekler ve daha küçük dağlık Ratis alanın arasında bulunmaktadır. Belediye alanı ise 216 km². Şehir ve Belediye, M4 otoyoluyla Tuzla ve Doboj, ve bölgesel otoyoluyla Srebrenik ve Gradačac ile bağlantılıdır. Tarihi kaynaklarda Gračanica ilk defa 1528 yılında atıfta bulundu, 1548'de Kanuni Sultan Süleyman'ın kararnamesiyle şehir düzeye yükselmiş. Gračanica'nın ilk çağdaş şehir idaresi 1883'te kurulmuş. Gračanica'nın resmi günü olarak 2 haziran belirlendi, bu tarih Soko kalesinin 1429'da ilk defa tarihi kaynaklarında atıfta bulunduğu gün olarak belirlendi.

İdari bölgeler: Gračanica (şehir), Babići, Buk, Doborovci, Donja Lohinja, Donja Orahovica, Džakule, Gornji Doborovci, Gornja Orahovica, Lukavica, Malešići, Miričina, Piskavica, Pribava, Prijeko Brdo, Rašljeva, Soko, Stjepan Polje, Škahovica, Trnovci, Vranovići

Nüfüsü (tahmin): Belediye – 51.938; şehir - 17.210; Etnik yapısı: Boşnaklar %97,11; Sırlar %0,56; Hırvatlar %0,33; diğerleri %2,00

Ekonomi: küçük ve orta ölçekli şirketler; Pazarlık günü: Cuma; Geleneksel panayırı: 8.-10. Kasım.

Kardeş şehirler: Fleury les Abrais (Fransa); Formia (İtalya).

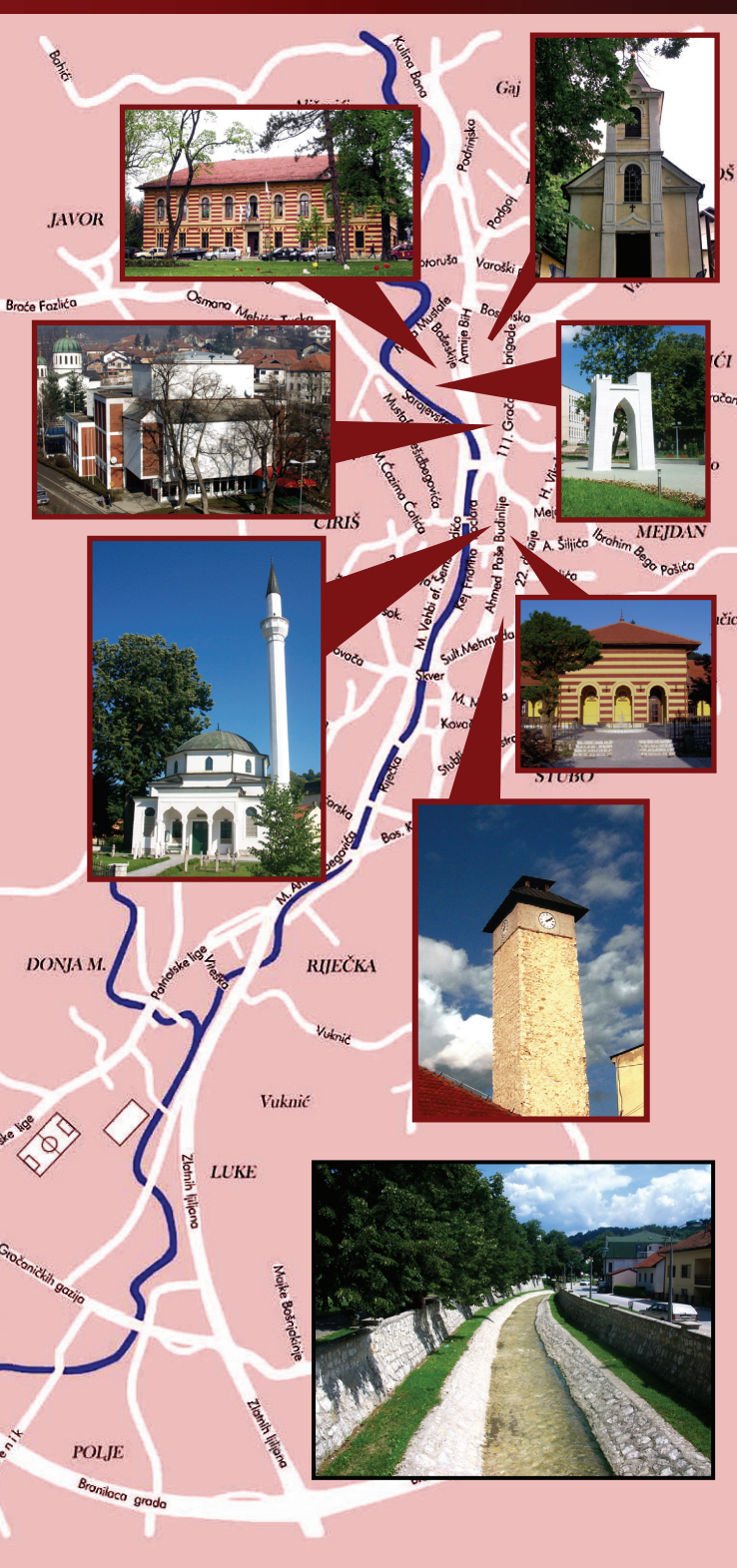
ÖNEMLİ TELEFONLAR

Gračanica Belediyesi: 700-800 • Boşnak Kültür Merkezi: 703-186 •
Radyo Gračanica: 703-500 • Otogar: 706-976 • "Tilia" Oteli: 703-900 • Posta: 703-550 • Alo bilgi: 1182 • Polis: 122 • İtfaiye: 123 •
İlk yardım: 124 • Doğru zaman hizmeti: 125

bölge kodu: 387 (0) 35

Gračanica

Zengin tarihe sahip olan bir şehir

Gračanica'nın şu anda bulunduğu topraklar tarih öncesi bile insanlar tarafından yerleşim yeri olarak kullanıldı, bunun kanıtı da Gračanica mahalleri Korića Han, Vuknić ve Bučica'da neolit zamanından kalmış yerleşim yerleri bullunduktan sonra ortaya çıktı. Soko kalenin gölgesinde ve Gračanica adını taşıyan yerleşimi orta çağda inşaa edilmiş. Kentsel gelişimini 16'ncı yüzyılın ilk yarısında daha çok hisedilmeye başlayan Gracanica, kurulduğu yıllarda küçük bir demir madeni köyüydü. Osmanlı İmparatorlğün egemenliğı altındayken Gracanica bölgenin idari iktisadi, kültürel ve eğitim merkeziydi. Şehir yapısal olarak 20 mahalleye bölünmüştür ve bu mahallelerin içerisinde; 13 camii, 3 ilahi okullu, birçok mektebi, sahat külesi, hamam, ve birçok çeşme ve kamu kanalizasyon sistemleri bulunuyordu. Avusturya İmparatorlğün gelmesiyle beraber Gračanicaya yavaş yavaş osmanlı kasaba görünüşünden daha çok modern bir şehire dönüşmeye başladı.

Bugünkü Gračanica

Ekonomi: Gračanica'da şu anda 500 tane özel ve kamu şirketi ve 700 esnafı faaliyet gösteriyor. Üretim sektöründe: inşaat; odun, plastik ve metal işleme; tekstil işleme; ayakbıcılık ve yiyecek içecek üretim sanayi, fakat hizmet sektöründe en çok ticaret; yiyecek içecek hizmetler sanayileri ve insan ve mal taşımacılığı önde çıkmaktadır.

Eğitim: İlk okulu eğitimin altyapısı şehir merkezinde 2 ilk okulu, kırsal bölgelerde 13 ilk okulu ve 1 muzik eğitimi sağlanan ilk okulundan ibaret, lise eğitimin altyapısı ise bir mesleki lisesi ve bir genel lisesinden oluşmaktadır. Mesleki lisenin bünyesi içerisinde 6 teknik (dört yıllık) ve 13 tane zanaatkar (3 yıllık) okulu yer almaktadır.

Sağlık: Gračanica'da bir sağlık merkezi, bir hastane ve 14 sağlık ocağı bulunmnaaktadır.

Barınma: Şehirin merkezinde "Tilia" oteli ve bir pansiyon ve banliyöde iki tane motel bulunmaktadır.

Kültür: Bosna kültür mekezi bünyesinde "Dr. Mustafa Kamarić" kütüphanesi ve çağdaş cinema çalışmaktadır. Kültür dernekleri bakımından şehirde şu anda KUD "Adem Alić" ve BZK "Preporod" fa-

aliyet gösterip köylerde onlara benzer bir çok kültür derneğı de etkinlikleri sürdürüyor. Yayım evi "Monos" Kültür ve tarihi konuları işleyen ve "Gracanicki glasnik" adlı dergisini yayınlıyor. Gračanica'daki daimi kültür etkinlikleri şöyle: "Ljetne večeri pod lipama Gračanice" – "Gračanica'nın ıhlamur ağaçların altında yaz" ve Bosna Hersek çocuk tiyatro festivali, daimi özelliğı taşımayan ama sıklıkla organize edilen değişik konserler, kitap promosyonlar, güzel sanatlar galeriler vb etkinlikleri gerçekleştiriliyor.

Spor: Gračanica'da en gelişmiş ve en popüler sporlar hentbol, voleybol ve futbol, bunların yanı sıra satranç ve basketbol de popülerite bakımından yükselmeye başladı. Merkez ve etrafındaki köylerde bir kaç spor kulübü faaliyetleri sürdürmektedir.

Gračanica çarşısı

Gračanica çarşısı tarih boyunca şehrin merkezi cadesi ve kamusal hayatın en popüler mekanıydı. Son 100 yıl boyunca çarşı kendi görünüşü bir çok defa değiştirirken önemini hiç bir zamanda kaybetmedi. Bugün Gračanica çarşısı ana cadde, park, esnaf dükkanlar ve bir çok kültür ve tarihi sitelerden oluşmaktadır.

Kültür mirası

Saat külesi: Gračanica'nın sembölü, şehrin en eski bina ve aynı zamanda Bosna Hersek'in en yüksek saat külesi olarak biliniyor. 17'nci yüzyılda Ahmet Paşa Budimlija tarafından inşaa edilmiş ve Gračanicalılara yüzyıllar boyunca doğru zamanını göstermektedir.

Ahmet Paşa (Beyaz) Camiisi: 17'nci yüzyılda inşaa edilmiş ve zamanında tadilat nedeniyle birkaç defa kendi görünüşünü değiştirmiştir. Bugünkü camii binasının görünüşü 1914 yılında tasarlandı ve Bosna Hersek'in en güzel islami binalardan biri olarak tanılıyor.

Osman kaptan'ın medresesi: 1800 yılında kaptan Osman Gradašević, Bosna ejderhası Husein Bey'in oğlusu, tarafından kuruldu. Bugünkü bina 1889 yılında inşaa edilmiş ve 19'ncü yüzyılın psödomaur mimarisinin en güzel örneğini temsil ediyor.

Katolik ve ortodoks kilisesi: İki kilise şehrin kuzey tarafında bulunmaktadır. İsa kutsal kalbi adını taşıyan Katolik kilisesi

1921 yılında ve neobizans mimari tarzıyla tanınan ortodoks kilisesi ise 1926 yılında inşaa edilmişlerdir.

Konak (Belediye binası): 1888 yılında psödomaur mimari tarzında inşaa edilmiş ve hala kuruluş amacı için kullanılıyor

Gračanica'nın "Ćiro" (treni): eski buhar treni, Gračanica'nın demiryollar geleneğın son örneğidir. 1898-1968 yıllar arasında Karanovac-Gračanica mesainde yolcu ve mal taşımacılığı üstleniyordu. Buhar treni "Ćiro" Gračanica'nın merkezi otogarın (eski tren istasyonun var olduğu yerinde) yanında sergilenmiş.

Gračanica şehrin dışındaki kültürel ve tarihsel mirası bakarsak, ilk önce aklımıza tarihi Soko çekirdeğı ve yanında duran ve yeniden inşaa edilen eski camii, 15'nci yüzyıldan kalan ve zamanında soyluların kullandığı kale, Bosna kralların kullandığı ve hala muhafazasını bekleyen ören müstahkem şehri Soko, gelmektedir.

Doğal güzellikler

Gračanica Belediyesi'nin topraklarda insanların ve turistlerin ilgisini çeken bir kaç doğa güzellik sitesi vardır. Onların arasında en iyiyi tanıyan siteler altta belirlenmiş: a) Trebava dağın en yüksek zirvesi ve yamaçından Spreca nehrin ova manzarasının en büyük kısmını gözetleyebilme şansı sağlayan Vis tepesi, b) Doborovci köyün üstünde bulunan ve çam ağaç ormanıyla temiz dağ hava kaplıcasını temsil eden Monj tepesi, c) Bukva dönemeçin ve Gračanica-Sladna-Srebrenik yollun yanında bulunan – Borik piknik yeri, d) İlahi turizmin önemli yerlerden biri de geleneksel dua sitesi Ratış, e) Gračanica'nın güney tarafında ise Terme termal su çamıcası bulunmaktadır ve f) Donja Orahovica da iki açık hava havuzları bulunmaktadır.

* * *

Gračanica'ya hoşgeldiniz, geleneksel olarak kendi vatandaşların nedeniyle varolan ama sizin için de varolmaya hazır bir şehirdir. Aradıklarınızı bulamazsanız, daha iyisini sunacağız ya da istediğinizi mümkün kılacağız.

Belediye ve vatandaşların adına,

Nusret Helić. Gracanica Belediye Başkanı

